

DĪKU NAKTSSIK- SPĀRŅU KOLONIJA

Asūnes baznīcas jumtu korē starp jumta konstrukcijām un jumta skārdu — pašā karstākajā vietā, jo mažuļiem vajag siltumu.

Sikspārnis — aizsargājams

Sikspārnis
nekad tev neuz-
bruks — nebaidies!
Taču nemēģini to aiz-
tikt, jo tas var sabī-
ties un iekost.

Sikspārnis ir vienīgais zīdītājs, kas spēj lidot, turklāt visprasmīgāk to dara naktī. Tas veikli manevrē, vidē orientējas ar ultraskaņas palīdzību un... ir aizsargājams! Uzzini, kāpēc tā un kā sikspārni neiztraucēt!

Droši vien arī tu esi redzējis sikspārni. Taču vai zināji, ka patiesībā tie ir ļoti daudzveidīgi gan izskatā, gan dzīvesveidā? Pasaulē ir ap 5000 zīdītāju sugu un vairāk nekā piektā daļa no tām ir sikspārņi — 1200 sugu. Visai varens skaitlis! Varētu likties jocīgi, ka sugu skaita ziņā tik iespaidīgais lidonis jāaizsargā, taču patiesībā daudzi iet bojā cilvēka nepareizas rīcības dēļ.

Daudzveidība jāsargā

Sikspārņu sugu skaits patiesi ir iespaidīgs, un tas nozīmē, ka cilvēka pienākums ir gādāt, lai neviena no tām neizzustu. Jo daba ir daudzveidīgāka, jo tā ir bagātāka un skaistāka.

PLATAUSAINĀ SIKSPĀRŅA gardums ir nakststauriņi.

**ŪDEŅU NAKTS-
SIKSPĀRŅIS** medi
dīķu un upju tuvumā.

Latvijā dzīvojošie sikspārņi ir kukaiņēdāji un palīdz kontrolēt to kukaiņu daudzumu, kas var apdraudēt cilvēku — savairoties lielā daudzumā un apdraudēt mežu vai lauksaimniecības augus.

Interesantas ir ūdeņu un dīķu sikspārņu sugas, kas medijumu ar kāju pēdām vai astes lidplēvi noķer virs ūdens virsmas. Tie ir bieži sastopami, un, vērojot no malas, paveras varens skats — šķiet, ka sikspārnis skrien pa ūdens virsmu. Ļoti īpaša un aizsargājama suga ir platausainais sikspārnis. Parasti sikspārņi pārtiek no dažādiem kukaiņiem, taču šis specializējies nakststauriņu ķeršanā.

FOTO: VIESTURS VINTULIS, THINKSTOCKPHOTO

Orientējas ar dzirdi

Sikspārņi vidi uztver ar ehokāciju — tie lidojuma laikā nepārtraukti izdod pāris milisekunžu īsus ultraskaņas signālus, kas atbalsojas no šķēršļiem un atgriežas ausīs. Tā var sajust arī objektu struktūru, piemēram, uz lapas sēdošu kukaini.

Neaizsargātās mītnes vietas

Sikspārnis ir veikls lidonis, īpaši tumsas aizsegā, tāpēc gaisā to apdraudēt ir grūti. Visnedrošākās ir mītnes vietas, kas mainās atkarībā no gada laika. Pavasarī un vasarā ir sikspārņu vairošanās laiks, kad desmitiem un simtiem mātīšu veido kopīgas kolonijas pajumtēs vai bēniņos, lai laistu pasaulē mažuļus. Cilvēku iztraucētas, tās var aizlaisties un atstāt vēl nelidojošos mažuļus, kas aizies bojā badā. Tādēļ, ja pajumtē iemītinājusies kolonija, jumta remontu taisīt vairošanās laikā nedrīkst. Labāk pagaidīt līdz rudenim, kad nakts dzīvnieki dosies ziemošanas vietu meklējumos. Ja negribi, lai tie atgriežas nākamgad, atrodi spraugas, pa kurām tie mājā iekļūst, un rudeni aiztāisi tās. Taču, ja sikspārņi netraucē, tie droši var mitināties — neko ļaunu tie nedarīs.

Ziemo citur

Visi Latvijas sikspārņi ir migrējoši — rudeni tie pārlido uz ziemošanas vietām. Daži tās atrod pašmāju pazemes vietās, kur gaisa temperatūra ir virs 0°C, — alās, pagrabos, tuneļos. Taču citi lido uz valstīm, kur ziemas ir maigākas un īsākas.

Ziemošanas laikā sikspārņi ir neaktīvi un mazāk aizsargāti. Tāpēc ziemā aizliegts organizēt ekskursijas alās, jo sikspārņus izbiedēs gaisma. Turklāt, ja alā iesi ar lāpu, ziemotājs tūlīt aizlaidsies — tas necieš dūmus. Ja sikspārnis pamodīsies, tas meklēs citu mītnes vietu, bet, ja neizdosies, viņš apmetīsies aukstākā vietā un nopsals. Garausainie sikspārņi par ziemošanas vietu izvēlas pagrabus, tāpēc pielūko, lai tajos nebūtu atvērtu tukšu burciņu. Ja tādas ir, apgriez otrādi, jo sikspārņi tajās var iekrist un ārā vairs netikt. Rūpējies, lai netraucētu sikspārņiem ne ziemā, ne vasarā, tad arī pēc gadu desmitiem varēsi priecāties par tiem.

Latvijā
sastopamas
16 sikspārņu
sugas.

Sikspārņiem
ir acis, tie redz
un spēj lidot arī
dienas laikā.

Mazākie
sikspārņi ir
vien 5 gramus
smagi, bet
lielākie — 25.

Latvijas
sikspārņi
ziemošanas vietas
meklējumos var
pieveikt vairāk
nekā 1000 km.

Latvijā retākie

- Platspārņu sikspārnis
- Bārdainais naktsikspārnis

GARAUSAINAIS SIKSPĀRŅIS

ir viena no Latvijā izplatītākajām sugām, taču to skaits samazinās. Vasarā var dzīvot putnu būrišos.

ZIEMEĻU NAKTSIK- SPĀRŅIS ziemo.

Augšpēdus
sikspārnis guļ
tāpēc, ka lidojumu
vieglāk uzsākt pēc
50 cm — 1 m gara
kritiena lejup.

NATUZA SIKSPĀRŅIS.

RŪSGANAIS VAKARSIK- SPĀRŅIS.

KONKURSS!

Esi satīcis sikspārni? Pastāsti mums!

Savu stāstu sūti uz
junioriem@junioriem.lv
un varbūt tieši tu tiksi
pie pārsteiguma
balviņas!

Kā sastapt?

Ja vēlies novērot sikspārņus lidojumā, sagaidi krēslu un dodies uz kādu parku, kur ir veci koki un kāda ūdenstilpe. Vari iegādāties ultraskaņas detektoru — tas padarīs dzirdamus sikspārņa izdalītos ultraskaņas signālus.